

елемент змін та підлягає модифікації і коригуванню у ході реалізації.

Реалізація зазначених заходів – складне завдання, що вимагає використання різноманітних аналітичних методів, при цьому в основі побудови системи управління та забезпечення конкурентоспроможністю підприємства має бути механізм, що враховує, з одного боку, ефективність використання конкурентного потенціалу підприємства та виявлення його резервів, а з іншого боку, положення підприємства на ринку та вплив зовнішнього середовища.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Єрохін С.А. Структурна трансформація національної економіки: теорет.-методол. аспект : [монографія] / С.А. Єрохін. – К. : Світ Знань, 2002. – 525 с.
2. Майталь Ш. Экономика для менеджеров: десять важных инструментов для руководителей / Пер. с англ. ; Акад. нар. хоз-ва при прав. Рос. Федерации. – М. : Дело, 1996. – 196 с.
3. Рудык Н.Б. Методы защиты от враждебного поглощения / Н.Б. Рудык. – М. : Издательство «Дело» АНХ, 2008. – 384 с.
4. Дмитриев М. Перспективы экономических реформ в России / М. Дмитриев // Вопросы экономики. – 2005. – № 5. – С. 52-56.
5. Кордан К. Пять важных подходов к осуществлению реструктуризации / Кордан К., Фолмен Т., Вандерборт М. // Маркетинг. – М., 1999. – № 3. – С. 109-113.
6. Юн Г.П., Таль Г.К., Григорьев И.И. Внешнее управление на несостоятельном предприятии : учебное пособие / Юн Г.П., Таль Г.К., Григорьев И.И. – М. : Дело, 2003. – 250 с.
7. Кирчата І.М. Теоретичні засади конкурентного потенціалу в системі управління конкурентоспроможністю підприємства / Кирчата І.М. // Глобальні та національні проблеми економіки: Електронне наукове видання Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. – Миколаїв, 2015. – Випуск 7. – С. 362-366.

УДК 338.931

Клюс Ю.І.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку й аудиту*

Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля

РЕГУЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОТОКІВ ПРИ КОРПОРАТИВНОМУ УПРАВЛІННІ ІННОВАЦІЯМИ

У статті розглянуто методологічні підходи до управління інноваціями в корпорації, виділено додатковий синтетичний підхід із зазначенням наукових шкіл, що до них належать; розглянуто їхні основні риси; особливу увагу приділено картографічній школі при використанні корпоративного (управлінського) підходу.

Ключові слова: корпорація, інновація, підхід, наукова школа, стратегія, розвиток.

Клюс Ю.И. РЕГУЛИРОВАНИЕ ИНФОРМАЦИОННЫХ ПОТОКОВ ПРИ КОРПОРАТИВНОМ УПРАВЛЕНИИ ИННОВАЦИЯМИ

В статье рассмотрены методологические подходы к управлению инновациями в компании, выделен дополнительный синтетический подход с указанием научных школ, которые к ним относятся; рассмотрены их основные черты; особое внимание уделено картографической школе при использовании корпоративного (управленческого) подхода.

Ключевые слова: корпорация, инновация, подход, научная школа, стратегия, развитие.

Klus Y.I. REGULATORY INFORMATION FLOWS OF CORPORATE GOVERNANCE INNOVATION

In article methodological approaches to innovation management in the corporation allocated additional synthetic approach specifying scientific schools, these include; considered their main features; special attention is paid to school using cartographic mapping (management) approach.

Keywords: corporation, innovation, approach, scientific school, strategy development.

Постановка проблеми. Управління інформацією для ефективного розвитку підприємства було і залишається нагальною проблемою розвитку економіки країни. Світова економічна криза, різкий спад промислового виробництва призвели безліч підприємств до кризового стану і банкрутства, а розробити комплексну та ефективну методологію управління такими підприємствами досі не вдалося. У цих умовах багато підприємств виявилися нездатними чітко визначити основні цілі, пріоритети діяльності, сформулювати функціональні завдання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження проблем інноваційного розвитку зробили іноземні та вітчизняні науковці [1-12]. Проте і нині питання регулювання інформаційних потоків у корпорації залишається об'єктом дискусій.

Постановка завдання. Метою статті є висвітлення сутності методологічних підходів до управління інформаційними потоками в корпорації. Для досяг-

нення цієї мети потрібно здійснити дослідження існуючих і обґрунтування доданих підходів до управління інформаційними потоками при корпоративному управлінні інноваціями в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Існує велика кількість методологічних підходів до управління інформаційними потоками та потоками інновацій, проте вони відображають лише окремі сторони знань і операцій, що з ними проводять.

Ми виділяємо п'ять підходів до управління інноваціями: науково-технічний, економічний, організаційний, корпоративний (управлінський) і синтетичний (табл. 1).

Науково-технічний підхід передбачає дослідження технології перетворення і передачі інновацій, причому ці технології можуть використовувати як комп'ютерно-мережеві засоби, так і інші.

Економічний підхід розглядає інновації як актив або товар і, отже, досліджує питання комерційної захисту та використання інновацій як інтелектуаль-

Таблиця 1
Класифікація підходів до управління інноваціями

№ п/п	Методологічний підхід	Школи
1	Науково-технічний	Системна
		Картографічна
		Просторова
2	Економічний	Комерційна
3	Організаційний	Організаційна
		Процесна
4	Корпоративний (управлінський)	Картографічна
		Стратегічна
5	Синтетичний	Пізнавально-технологічна
		Екологічна
		Таксономічна
		Емпірична
		Ресурсна

ної власності організації, а також реалізацію знань через ринки інновацій.

Організаційний підхід досліджує знання як інтелектуальний ресурс організації, виявляє організаційні умови управління ними.

Корпоративний (управлінський) підхід формує організаційні умови управління інноваціями на рівні суб'єкта господарювання.

Синтетичний підхід формується в даний час, тому що він полягає у синтезі наведених вище підходів.

Розглянемо науково-технічний підхід. Системна школа є найбільш раннім методологічним підходом до управління інноваціями і заснована на традиціях експертних систем.

Основна ідея системної школи полягає у тому, що інновації в організаціях можуть бути акумульовані в базах знань, до них забезпечується доступ співробітників, які можуть використовувати акумульовані інновації, виходячи з власної думки. Перевагою підходу є те, що інновації в сховищах класифікуються відповідно до потреб організації.

Недоліком системної школи є постійний розгляд перенасиченості організації інноваціями.

Використання тільки цього підходу недостатньо для досягнення підприємством конкурентної переваги.

Принципи картографічної школи можуть бути застосовані для можливості систематизації інновацій та визначати за допомогою так званих карт інновацій доступ співробітників до відповідних інновацій. У рамках цієї школи бази інновацій, швидше, являють собою не сховища інновацій, а засоби отримання інновацій, що забезпечують взаємозв'язок між тими, хто шукає інновації, і тими, хто ними володіє.

Система методів, що розроблена в рамках досліджень картографічної школи, отримала назву «Knowledge Mapping», тобто «Розробка карт інновацій». Ці методи полягають у виявленні знань, визначенні їхньої цінності, створення каналу для передачі. Карта інновацій являє собою графічну модель організації з позначенням джерел інновацій, каналів їх передачі та обмеження цих каналів.

Створення карт інновацій в організації необхідно виходячи із таких аргументів:

- завдяки їм інновації використовуються багатозово;
- співробітники використовують чужий практичний досвід;
- забезпечення доступу співробітників до необхідних їм інновацій дозволяє вдосконалити процес прийняття рішень;

- розширюються можливості для підвищення кваліфікації співробітників;

- карти інновацій дають можливість провести інвентаризацію інтелектуальних активів компанії.

Створення карти інновацій вимагає проведення докладного дослідження всередині організації за допомогою таких методів, як:

- анкетування співробітників;
- спостереження;
- аналіз інновацій у комп'ютерних мережах;
- вивчення внутрішнього документообігу, що становить як політику організації, так і рішення приватних питань.

Кarti інновацій бувають: процедурні, концептуальні, професійні і карти аналізу соціальних зв'язків. Отже, відбувається аналіз трьох найважливіших чинників управління інноваціями: процесів, технологій та людей.

Процедурні карти пов'язані з бізнес-процесами. При їх складанні виходять із припущення, що в кожному бізнес-процесі в організації є деяке знання, а самі процедурні карти виявляють ці інновації [7]. Мається на увазі, що сама організація насамперед сприяє передачі інновацій від одних співробітників іншим, а також від окремих людей організації в цілому. Подібна взаємодія необхідно для генерації та впровадження інновацій [8].

Концептуальні карти інновацій контролюють накопичення інновацій у компанії. Вони визначають принципи управління інноваціями, зібраними у сховищах інновацій. Концептуальні карти розробляються з урахуванням сучасних інформаційних технологій.

За допомогою професійних карт фіксуються навички, посадові інструкції, заслуги співробітників. На основі професійних карт формуються внутрішні «жовті сторінки», завдяки яким у рамках організації можна буде оперативно отримувати необхідні інновації від своїх колег.

Карта аналізу соціальних зв'язків відтворює соціальні взаємодії між окремими людьми або групами. На її основі можна досліджувати канали обміну інформацією в організації.

Дослідження картографічної школи дозволили визначити можливості організації для впорядкування каналів обміну і трансформації знань. Ефективне використання знань в організації за допомогою каналів обміну інноваціями було розроблено представниками картографічної школи.

Кarti знань застосовуються при аналізі існуючих знань і потреби в них як у всій компанії, так і по обраній ділянці.

Отже, практичне застосування карт знань полягає у:

- розгляді різних типів знань (формального і неформального, явного і прихованого);
- дослідженні знань, укладених у відносинах, людях, документах, процесах;
- доведенні до відома усіх співробітників суті створення карт знань;
- прийнятті до уваги організаційної культури та системи заохочень.

Просторова школа використовує просторовий дизайн для забезпечення обміну інноваціями. Прикладами можуть служити такі зручні приміщення, в яких, за задумом керівництва фірми, співробітники можуть збиратися у будь-який час, що дозволить проводити обмін інноваціями. На основі вищевикладеного можна зробити висновок, що підхід за допомогою просторового дизайну сприяє збільшенню кількості знань в організації.

Перейдемо до аналізу економічного підходу. Розглянемо комерційну школу. Вона має два напрями: перший заснований на комерційному захисті і використанні знань як інтелектуальної власності організації, другий розглядає ринки знань.

У рамках першого напрямку знання часто трактується як актив і розглядається як інтелектуальний капітал організації.

Нині в компаніях оцінюються нематеріальні активи, які набувають більшу цінність, ніж матеріальні активи. Навіть у тих секторах, де традиційна технологія виробництва залишається домінуючою, постійне новаторство і безперервний творчий процес стають ключовими для забезпечення більшої конкурентоспроможності підприємства як усередині країни, так і на міжнародному ринку.

Динаміка моделі полягає у тому, що вартість створюється за двома джерелами:

1. Інновації.

2. Продукти та послуги, що виникають у результаті комерціалізації інновацій.

Другий напрям комерційної школи відображений у роботі А.Л. Гапоненко [6]. Специфічні знання у згорнутому вигляді присутні у будь-якому товарі і послугі і надають йому властивість наукоємного товару (послуги). Те, що знання важко відокремити від носія (людини або товару), вносить свою специфіку у формування ринків знань.

Розглянемо організаційний підхід. На фундаменті управління інноваціями розташовуються складові управління інноваціями:

1. Постійні дослідження знання.

2. Оцінка знання для кожного циклу бізнесу до його початку, в процесі і після закінчення.

3. Постійне управління знанням на життєвому циклі розвитку організації, на усіх стадіях життєвого циклу товару та інновацій.

Організаційна школа розглядає взаємодію команд як ключову умову успіху організації в питаннях управління інноваціями.

Для розвитку процесів управління інноваціями в організації необхідні: поліпшення обміну інноваціями та взаємодії серед співробітників; поширення прикладів найкращого використання досвіду; вдосконалення навчання; інтеграція в колектив нових співробітників; багаторазове використання накопиченого досвіду; поліпшення якості проектів; зміцнення взаємодії із зовнішнім середовищем; адаптивність і розвиток здатності реагувати на різкі зміни обстановки.

Для вирішення зазначених завдань необхідно втручання щонайменше у дві важливі компоненти: в управління персоналом і в технологічну інфраструктуру організації.

Сутність управління інноваціями, з погляду стратегічної школи, полягає у поданні його як конкурентної стратегії. Особливість цього підходу в тому, щоб максимально використовувати знання за допомогою різних засобів.

В організаціях повинна бути створена нова посадова одиниця – менеджер з інновацій. Менеджер з інновацій має повноваження із запровадження усіх існуючих методів управління інноваціями в організації. Щодо організаційної структури, відділ з управління інноваціями може бути виведений за межі ієрархічної структури, але водночас повинен володіти можливостями взаємодії з підрозділами будь-якого рівня.

Головним недоліком розглянутих підходів є їхня орієнтація на чисто емпіричні моделі і практичний досвід.

Розглянемо синтетичний підхід. Тут можна виділити пізнавально-технологічну школу Е. Караяніса, об'єднуючу в управлінні інноваціями інформаційні технології з управлінським та організаційним пізнанням. Е. Караяніс визначає структури і системи, реальні та інформаційно комунікативні, які дадуть організації можливість максимізувати результативність та ефективність її пізнавальних процесів. Модель управління інноваціями може бути визначена як «Мережа організаційного знання» (Organizational Knowledge Network, або ОК-Net). Ця модель побудована на трьох ключових елементах: метапізнання, мета навчання і метазнання.

Екологічна школа Д. Сноудена [12] охоплює екологію управління знанням, що базується на когнітології, семіотиці та епістемологічній прагматиці.

Сноуден розглядає діючу систему знань, що складається із чотирьох елементів:

1. Явне і неявне знання.

2. Активи знання.

3. Віра в успіх організації.

4. Визначеність і невизначеність рішень щодо цілей.

Вони розгорнуті, спільно з їх взаємодіями, в системі мислення, яка сфокусована на дії.

Складена матриця рішень, що керує знанням процесом на основі чотирьох типів перехідних дій:

1. Обмін явним знанням через структури організації.

2. Обмін неявним знанням через психосоціальні механізми.

3. Перетворення неявного знання на явне.

4. Вивільнення неявного знання через віру в успіх та її руйнівні сили. Усе це веде до екології управління знанням у фірмі.

Щодо неявності знання виноситься припущення, що чим більш неявним є знання, тим більш складно його кодифікувати і перетворювати.

Горизонтальний аспект містить послідовне розмежування різних організаційних рівнів, на яких може перебувати знання. Ця базова модель об'єднана поняттям механізмів і процесів, формальних або неформальних, які покликані сприяти або здійснювати перенесення знання.

Таксономічна школа Деспре і Шаувеля [1] являє собою таксономію управління знанням.

Таксономічна школа стверджує, що більшість типів поведінки і практик, пов'язаних з управлінням знанням, може бути локалізовано у межах даної класифікації. Деспре і Шаувелем був зроблений практичний висновок про те, що всі менеджери, які працюють у цій галузі, повинні зрозуміти, що управління інноваціями є більшим, ніж програмне забезпечення групової роботи або Інтранет, більше ніж інтелект.

Відповіддю на нові вимоги до управління має стати поява нових функцій, а саме: придбання інновацій, засвоєння інновацій та передача інновацій. Кожна із цих функцій повинна мати свої цільові установки, регламенти і методи виконання, системи контролю та відповідальності.

Управління інноваціями стає і новим видом управлінської діяльності, що охоплює рішення та дії з виявлення, відбору, синтезу, узагальнення, зберігання і розповсюдження знань. До цього ж належить надання знань споживчого характеру з тим, щоб вони являли собою необхідну і доступну для користувачів інформацію. Важливо також створювати інтерактивне навчальне оточення, що дозволяє обмінюватися інноваціями та інформацією.

Висновки. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології багато в чому сприяють успішній самоорганізації управління інноваціями в корпорації, але важливо визначити методи та інструменти такого управління, за рахунок яких таке управління стає можливим. Це може бути подальшим напрямом досліджень.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Верба В.А. Аналітична оцінка управлінських технологій розвитку українських підприємств / В.А. Верба // Актуальні проблеми економіки, 2010. – № 5. – С. 52-59.
2. Редькін О.С. Сучасні стратегії та технології корпоративного управління : [монографія] / О.С. Редькін, В. Реген, Н.А. Хрущ. – Одеса : «Евен», 2004. – 216 с.
3. Гапоненко А.Л. Управление инновациями. – М. : ИПК госслужбы, 2001. – С. 37.
4. Сенге П. Пятая дисциплина. Искусство и практика самообучающейся организации. – М. : Олимп-Бизнес, 2009.
5. Румизен М.К. Управление инновациями : пер. с англ. – М. : АСТ : Астрель, 2004. – С. 13.
6. Коуполоулос Т.М., Фраппало К. Управление инновациями : пер. с англ. – М. : ЭКСМО, 2008.
7. Plumley D. Process-Based Knowledge Mapping // KMMag. 2003. March 3 [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.destinationkm.com/default.asp?NevvsID=:1041>.
8. Gotta M. Social Computing: Getting Ahead of the Blog. April 20, 2004 [Electronic resource]. – Access mode : http://techupdate.zdnet.com/techupdate/stories/main/Social_Computing.html.
9. Frappaolo C., Toms W. Knowledge Management: From Terra Incognito to Terra Firma // Imaging World. 1997. November 20.
10. Mckinseyquarterly [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.mckinseyquarterly.com>.
11. Skyrme D. Capitalizing on Knowledge: From E-Business to K-Business. – London : Butterworth-Heinemann, 2001.
12. Snowden D. The ecology of a sustainable Knowledge Management Program // Knowledge Management. – 1998. – № 1(6).
13. Inkpen A., Dinur Л. Knowledge Management Processes and International Joint Ventures // Organization Science. – 1999. – № 9(4). – P. 454-468.

УДК 658:005.922.1:33

Коваленко О.В.

*доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри економіки підприємства
Запорізької державної інженерної академії*

Биткін С.В.

*кандидат технічних наук,
начальник відділу маркетингу та інформаційно-аналітичної роботи
ПАТ «Запоріжсталь»*

Големба В.Є.

*провідний спеціаліст з методів розширення ринку збуту
відділу маркетингу та інформаційно-аналітичної роботи
ПАТ «Запоріжсталь»*

Балюра Ю.О.

*студент
Запорізької державної інженерної академії*

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИХ ДЖЕРЕЛ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЕЗПЕКИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто роль інформаційно-аналітичних джерел у забезпеченні безпеки функціонування підприємства. Проаналізовано найбільш відомі інформаційно-аналітичні джерела металургійної галузі, їхню структуру та роль в отриманні достовірних даних щодо ситуації на ринку металопродукції.

Ключові слова: інформаційно-аналітична діяльність, джерела інформації, конкуренти, металургійна галузь, ринок металопродукції, конкурентна розвідка, економічна безпека підприємства.

Коваленко Е.В., Быткин С.В., Големба В.Е., Балюра Ю.О. РОЛЬ ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКИХ ИСТОЧНИКОВ В ОБЕСПЕЧЕНИИ БЕЗОПАСНОСТИ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ

Рассмотрена роль информационно-аналитических источников в обеспечении безопасности функционирования предприятия. Проанализированы наиболее известные информационно-аналитические источники металлургической отрасли, их структура и роль в получении достоверных данных относительно ситуации на рынке металлопродукции.

Ключевые слова: информационно-аналитическая деятельность, источники информации, конкуренты, металлургическая отрасль, рынок металлопродукции, конкурентная разведка, экономическая безопасность предприятия.

Kovalenko E.V., Bytkin S.V., Golemba V.E., Balyura Y.O. THE ROLE OF INFORMATION AND ANALYTICAL SOURCES IN SAFETY OF THE ENTERPRISE FUNCTIONING

The role of information and analytical sources in safety of the enterprise functioning is considered. The most known information and analytical sources of metallurgical branch, their structure and role in receiving of reliable data about a situation in the market of steel products are analysed.

Keywords: information and analytical activity, information sources, competitors, metallurgical branch, steel market, competitive intelligence, economic security.